

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 97)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/357)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/196-342/2504

3.6.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

1/837 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-1427/6086

27.10.1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 1.10.1998 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

TASARI GEREKÇESİ

Türkiye ile Ukrayna arasındaki ilişkiler, istiklâl mücadelemiz yıllarında tesis olunmuş, Ukrayna'nın kısa bağımsızlık dönemi sırasında 2 Ocak 1922 tarihinde Ankara'da TBMM Hükümeti ile Ukrayna arasında imzalanan Dostluk ve Kardeşlik Antlaşmasıyla ahdi temele dayandırılmıştır.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kuruluşuyla Türkiye SSCB ilişkileri çerçevesine oturtulan ve Sovyetler Birliği'nin son dönemine kadar doğrudan temas tesisi imkânı ortadan kalkan Ukrayna'yla ilişkilerimiz, Soğuk Savaşın sona ermesi ve SSCB'nin dağılmasıyla birlikte yepyeni bir dinamığe kavuşmuştur.

24 Ağustos 1991 tarihinde bağımsızlığını ilan etmesinden sonra, Türkiye, 16 Aralık 1991 tarihinde, diğer bir çok yeni bağımsız ülke gibi Ukrayna'yı da ilk tanıyan ülkelerden biri olmuş; Kiev'de bir Büyükelçilik açılması Bakanlar Kurulunca 20 Aralık 1991 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ukrayna'nın çoğulcu demokrasiye ve serbest piyasa ekonomisine yönelmesi ve Batıyla ilişkilerini geliştirmenin yollarını aramaya başlaması, Türkiye ile Ukrayna arasındaki siyasi ilişkilerin hızla gelişmesine dayanak teşkil etmiştir. Siyasi ilişkilerdeki bu gelişmeye paralel olarak, Ukrayna pazarının büyüklüğü ve ülkelerimiz arasındaki coğrafi yakınlık, iki ülkeyi birbiri için önemli bir ekonomik partner haline getirmiştir.

Dış politika yönelimleri bakımından ise, Ukrayna, Türkiye'ye benzer yaklaşımlar geliştirmekte ve bu itibarla, iki ülkenin uluslararası ve bölgesel güvenlik, istikrar ve refah arayışları büyük ölçüde birbirleriyle örtüşmektedir.

İki ülke arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkilerle birlikte, askerî ilişkiler de son dönemde gelişme göstermektedir. Bu alandaki temas ve ziyaretler, 27 Temmuz 1994 tarihli "Askerî Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması" çerçevesinde hazırlanan yıllık uygulama planlarına göre sürdürülmektedir.

Ukrayna, gerek savunma sanayii alanındaki mevcut potansiyeli, gerek bölgesel konumu itibarıyla de, bölgemizde barış, istikrar ve refahın geliştirilmesinde önemli bir partner olarak görülmektedir. İki ülke arasında savunma sanayii alanında ciddi bir işbirliği potansiyelinin mevcut olduğu değerlendirilmektedir. Ukrayna ile Türkiye arasında "Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşması" akti ve bu alanda ileri düzeyde bir işbirliğine gidilmesi, ikili ilişkilerimize olumlu katkılarda bulunacaktır.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ GEREKÇE

Türkiye ile Ukrayna arasındaki ilişkiler, istiklâl mücadelemiz yıllarında tesis olunmuş, Ukrayna'nın kısa bağımsızlık dönemi sırasında 2 Ocak 1922 tarihinde Ankara'da TBMM Hükümeti ile Ukrayna arasında imzalanan Dostluk ve Kardeşlik Antlaşmasıyla ahdi temele dayandırılmıştır.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kuruluşuyla Türkiye-SSCB ilişkileri çerçevesine oturtulan ve Sovyetler Birliği'nin son dönemine kadar doğrudan temas tesisi imkânı ortadan kalkan Ukrayna'yla ilişkilerimiz, Soğuk Savaşın sona ermesi ve SSCB'nin dağılmasıyla birlikte yepyeni bir dinamığe kavuşmuştur.

24 Ağustos 1991 tarihinde bağımsızlığını ilan etmesinden sonra, Türkiye, 16 Aralık 1991 tarihinde, diğer bir çok yeni bağımsız ülke gibi Ukrayna'yı da ilk tanıyan ülkelerden biri olmuş; Kiev'de bir Büyükelçilik açılması Bakanlar Kurulunca 20 Aralık 1991 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ukrayna'nın çoğulcu demokrasiye ve serbest piyasa ekonomisine yönelmesi ve Batıyla ilişkilerini geliştirmenin yollarını aramaya başlaması, Türkiye ile Ukrayna arasındaki siyasî ilişkilerin hızla gelişmesine dayanak teşkil etmiştir. Siyasî ilişkilerdeki bu gelişmeye paralel olarak, Ukrayna pazarının büyüklüğü ve ülkelerimiz arasındaki coğrafi yakınlık, iki ülkeyi birbiri için önemli bir ekonomik ortak haline getirmiştir.

Dış politika yönelimleri bakımından ise, Ukrayna, Türkiye'ye benzer yaklaşımlar geliştirmekte ve bu itibarla, iki ülkenin uluslararası ve bölgesel güvenlik, istikrar ve refah arayışları büyük ölçüde birbirleriyle uygunluk göstermektedir.

İki ülke arasındaki siyasî ve ekonomik ilişkilerle birlikte, askerî ilişkiler de son dönemde gelişme göstermektedir. Bu alandaki temas ve ziyaretler, 27 Temmuz 1994 tarihli "Askerî Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması" çerçevesinde hazırlanan yıllık uygulama planlarına göre sürdürülmektedir.

Ukrayna, gerek savunma sanayii alanındaki mevcut potansiyeli, gerek bölgesel konumu itibarıyla de, bölgemizde barış, istikrar ve refahın geliştirilmesinde önemli bir ortak olarak görülmektedir. İki ülke arasında savunma sanayii alanında ciddi bir işbirliği potansiyelinin mevcut olduğu değerlendirilmektedir. Ukrayna ile Türkiye arasında "Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşması" akti ve bu alanda ileri düzeyde bir işbirliğine gidilmesi, ikili ilişkilerimize olumlu katkılarda bulunacaktır.

Millî Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. : 11357

Karar No. : 6

5.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca 17.6.1999 tarihinde Tali Komisyon olarak Komisyonumuza Esas Komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 1.7.1999 tarihli 2 nci Birleşiminde Hükümeti temsilen Millî Savunma Bakanının başkanlığında Millî Savunma ve Dışişleri Bakanlıkları ile Genelkurmay Başkanlığı ile Savunma Sanayi Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımları ile incelenip görüşüldü.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

Türkiye ile Ukrayna arasındaki iyi ilişkilerin Kurtuluş Savaşımız sırasında, Ukrayna'nın kısa bağımsızlık döneminde başladığı,

Soğuk savaşın sona ermesiyle iki ülke arasındaki ilişkilerin yeniden başladığı ve Türkiye'nin Ukrayna'yı ilk tanıyan ülkelerden biri olduğu, iki ülke arasındaki siyasî ve ekonomik ilişkilerin yanısıra askeri alanda da işbirliğine gidilmesinde büyük yarar olduğu,

Tasarının iki ülke arasında savunma sanayi işbirliği anlaşmasının onaylanmasının uygun olacağı yönünde hazırlandığı,

Görülmektedir.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamaları takiben Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarımın 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 nci ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Esas Komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Sadık Kırbaş
Çanakkale
Kâtip
M. Kemal Tuğmaner
Mardin
Üye
Gönül Saray Alphan
Amasya
Üye
Rıza Ulucak
Ankara
Üye
Turhan Tayan
Bursa
Üye
Vahit Kayırcı
Çorum
Üye
Hüseyin Arı
Konya
Üye
Mustafa Enöz
Manisa
Üye
Ekrem Pakdemirli
Manisa
Üye
Veysel Atasoy
Zonguldak

Başkanvekili
Hayrettin Özdemir
Ankara
Üye
M. Metanet Çulhaoğlu
Adana
Üye
Oğuz Aygün
Ankara
Üye
Hüseyin Arabacı
Bilecik
Üye
Bekir Aksoy
Çorum
Üye
Mukadder Başeğmez
İstanbul
Üye
Namık Hakan Durhan
Malatya
Üye
Hasan Gülay
Manisa
Üye
Fethullah Gültepe
Van
Üye
Ömer Üstüinkol
Zonguldak

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU'NUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE UKRAYNA BAKANLAR KABİNESİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – Tasarımın 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarımın 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarımın 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 11357

Karar No. : 67

22.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 22 Temmuz 1999 tarihli 10 uncu birleşiminde Millî Savunma Bakanlığı ile Dışışleri Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Uluslararası ve bölgesel güvenlik, istikrar ve refah arayışları büyük ölçüde paralellik gösteren iki ülke arasında savunma sanayi alanında işbirliği yapılmasını amaçlayan Tasarı Komisyonumuzca uygun görülerek gerekçede yapılan değişiklikle kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Kâmrân İnan</i>	<i>B. Suat Çağlayan</i>	<i>Mehmet Kaya</i>
Van	İzmir	Kahramanmaraş
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mehmet Ali Bilici</i>	<i>Müjdat Kayayerli</i>	<i>Nesrin Ünal</i>
Adana	Afyon	Antalya
Üye	Üye	Üye
<i>Teoman Özalp</i>	<i>Hasan Ergelebi</i>	<i>Mahmut Erdir</i>
Bursa	Denizli	Eskişehir
Üye	Üye	Üye
<i>M. Bedri İncetahtacı</i>	<i>Mustafa Yaman</i>	<i>Azmi Ateş</i>
Gaziantep	Giresun	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Rahmi Sezgin</i>	<i>Cevdet Akçalı</i>
İstanbul	İzmir	Kütahya
Üye	Üye	Üye
<i>Basri Coşkun</i>	<i>M. Necati Çetinkaya</i>	<i>Biröl Büyükköztürk</i>
Malatya	Manisa	Osmaniye

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU'NUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE UKRAYNA BAKANLAR KABİNESİ
ARASINDA SAVUNMA SANAYİİ
İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE UKRAYNA BAKANLAR KABİNESİ
ARASINDA SAVUNMA SANAYİİ
İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 21 Mayıs 1998 tarihinde Ki-
ev'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükü-
meti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında
Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşması"nın onay-
lanması uygun bulunmuştur.

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Ko-
misyonomuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde
yürürlüğe girer.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Ko-
misyonomuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Ba-
kanlar Kurulu yürütür.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi
Kormisyonomuzca aynen kabul edilmiştir.

Mesut Yılmaz
Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
B. Ecevit
Devlet Bakanı
H. Özkan
Devlet Bakanı
Prof. Dr. H. S. Türk
Devlet Bakanı
M. Gürdere
Devlet Bakanı
Dr. İ. Çelebi
Devlet Bakanı
B. Kara
Devlet Bakanı
R. K. Yücelen
Adalet Bakanı
H. Denizkurdu
Maliye Bakanı
Z. Temizel
Sağlık Bakanı
H. İ. Özsoy
Çalışma ve Sos. Güv. Bak.
Prof. Dr. N. Çağan
Kültür Bakanı
İ. Talay

Millî Sav. Bak. ve Başb. Yrd.
İ. Sezgin
Devlet Bakanı
Y. Seçkiner
Devlet Bakanı
Prof. Dr. S. Yıldırım
Devlet Bakanı
Prof. Dr. Ş. Gürel
Devlet Bakanı
M. Yılmaz
Devlet Bakanı
C. Kavak
Devlet Bakanı
H. Gemici
İçişleri Bakanı
K. Aktaş
Millî Eğitim Bakanı
H. Uluğbay
Ulaştırma Bakanı V.
H. Denizkurdu
Sanayi ve Ticaret Bakanı
Y. Erez
Turizm Bakanı
İ. Gürdal
Çevre Bakanı
Dr. İ. Aykut

Devlet Bakanı V.
A. Andican
Devlet Bakanı
İ. Saygın
Devlet Bakanı V.
Ş. Gürel
Devlet Bakanı
Prof. Dr. A. Andican
Devlet Bakanı V.
İ. Sezgin
Devlet Bakanı V.
C. Kavak
Devlet Bakanı
M. Batallı
Dışişleri Bakanı
İ. Cem
Bayındırlık ve İskân Bakanı
Y. Topçu
Tarım ve Köyşleri Bakanı
M. Taşar
Enerji ve Tabii Kay. Bak.
M. C. Ersümer
Orman Bakanı
E. Taranoğlu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
UKRAYNA BAKANLAR KABİNESİ
ARASINDA
SAVUNMA SANAYİİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti (bundan sonra taraflar olarak anılacaktır); Aralarında mevcut 27 Temmuz 1994 tarihli Askerî Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliğine ilişkin anlaşmanın hükümlerini dikkate alarak,

Karşılıklı yarar ve hak eşitliği ilkelerine dayalı daha da geliştirilecek ve güçlendirilecek dostluk ve işbirliği ilişkilerinin, dünya barışı ve güvenliğine olduğu kadar iki ülkenin ortak çıkarlarına da katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Her iki tarafın savunma sanayii alanındaki en iyi bilimsel ve teknolojik gelişmeleri kullanarak işbirliğini teşvik etme isteğinde olduğunu belirterek, aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

MADDE I
AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı; taraflar arasında, her iki ülkenin savunma sanayii kabiliyetlerini güçlendirerek "Savunma Sanayii İşbirliği"nde (bundan sonra SSl. olarak anılacaktır) olduğu kadar teknik sahadaki ilgili lojistik destek alanında ve savunma mal ve hizmetlerinin araştırma, geliştirme, üretim, tedarik alanlarında da daha etkili bir işbirliğini tesis etmektir.

MADDE II
KAPSAM

Bu Anlaşma; Taraflar arasındaki savunma sanayii alanında karşılıklı işbirliği sahalarını prensiplerini ve faaliyetlerini kapsar.

MADDE III
TANIMLAR

1. "Anlaşma"; taraflar arasındaki SSl. Anlaşmasını ifade eder.
2. "Gönderen Devlet"; bu anlaşmanın amaçları için Kabul Eden Devlet ülkesine personel, malzeme ve teçhizat gönderen tarafın Devletini ifade eder.
3. "Kabul Eden Devlet"; bu anlaşmanın amaçları için Gönderen Devletçe yerleştirilen personel malzeme ve teçhizatı kabul eden tarafın Devletini ifade eder.
4. "Konuk Personel"; tarafların, bu anlaşmanın amaçları için karşı tarafın devletinin ülke topraklarında bulundurduğu asker veya sivil şahısları ifade eder.
5. "Yakınlar"; Konuk personelin, kendi millî kanun ve düzenlemelerine göre bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerini ifade eder.
6. "Savunma Mal ve Hizmetleri"; silahlar, askerî teçhizat ve bunların üretimi için lüzumlu malzemelerin yanı sıra ilgili lojistik destek ve lüzumlu hizmetleri ifade eder.
7. "Teknik Sahalar"; savunma mal ve hizmetlerinin araştırma, geliştirme ve üretim teknolojisini ifade eder.

8. "Teknik Hizmetler"; savunma mallarının geliştirilmesi, üretimi, bakımı ve tadilatı ile ilgili hizmetleri ifade eder.

9. "Yetkili Makam"; işbu Anlaşmanın yürütülmesinden sorumlu kamu organlarını ima eder ve Türkiye'de; Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığını ve Ukrayna'da, Ukrayna Sanayi Politikası Bakanlığını ifade eder.

10. "Kalite Teminatı"; tedarik edilen savunma mal ve hizmetlerinin kalitesini sağlamak için gerçekleştirilmesi gereken görev ve faaliyetleri ifade eder.

11. "Gizlilik Dereceli Bilgi"; tarafların millî güvenliklerinin çıkarları gereği, yürürlükteki yasama uyarınca yetkisiz erişimin engellenmesi için koruma gerektiren, işbirliği çerçevesinde tarafların organizasyonlarının ürünü olarak tarafların yürürlükteki yasaması ile müşterek koordine edilen ölçütlere dayanarak müşterek ve usulüne uygun olarak tasnip edilen herhangi bir biçimdeki bilgi ya da bilginin kayıtlı veya dahil olduğu belgeler, ürünler, maddeler ve fiziksel alanları ifade eder.

12. "Karma Komisyon"; Savunma Sanayii İşbirliği (SSİ.) Toplantıları çerçevesinde, SSİ. projelerini belirlemek ve izlemek üzere ilgili iki tarafça kurulacak Komisyon'u ima eder.

MADDE IV İŞBİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar millî mevzuatları çerçevesinde aşağıda belirtilen alanlarda işbirliği yapacaklardır.

1. Savunma Sanayii alanında araştırma, tasarım ve üretim.
2. Tarafların Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan yedek parça, komponent, alet, savunma mal ve teçhizatının ortak tasarımı, üretimi ve tadilatı imkanlarının araştırılması ve bu amaçla her iki tarafın bilimsel, teknik ve sınai kaynaklarından istifade edilmesi.
3. Ortak üretim projeleri çerçevesinde imal edilen veya geliştirilen malzemelerin taraflarca iktisabı.
4. Müşterek projelerde ortak olarak üretilen ve sunulan mal ve hizmetlerinin karşılıklı mutabakatla üçüncü ülkelere satışı.
5. Tarafların ve mutabık kalındığı takdirde üçüncü ülkelerin silahlı kuvvetlerinin yararına savunma malları ve bunlara ilişkin ikmal maddelerinin geliştirme, üretim ve modernizasyon teknolojileri için müşterek program uygulanma imkânlarının araştırılması.
6. Takım ve teçhizatın modernizasyonunda olduğu kadar savunma sanayii mal ve hizmetlerinin üretimi ve tedariği alanlarında da karşılıklı yardımlaşma.
7. Teknik bilgi değişiminin temininin kolaylaştırılması.
8. Bu Anlaşma çerçevesinde her iki ülkenin devlet kuruluşları ve şirketleri arasında savunma mal ve hizmetlerinin tedariği, ortak olarak geliştirilmesi ve ortak üretimi konusunda yapılacak anlaşmaların teşvik edilmesi.
9. İki ülkede düzenlenen askerî sanayii fuarları, ticarî gösteriler ve sempozyumlara katılım.
10. Askerî teknik kuruluşları, üretim ve tamir kurumları arasında işbirliği.
11. Ortak ilgi alanlarında müşterek bilimsel faaliyetlerin düzenlenmesi.
12. Taraflarca kullanılan savunma sanayii standartları ve kalite güvence sistemleri hakkında karşılıklı bilgi değişimi ve tarafların daha önce imzalamış oldukları ikili veya çok taraflı anlaşma ve/veya anlaşmaların hükümlerine hâle getirmeksizin ilgili dokümanların mübadelesi.

MADDE V UYGULAMA ESASLARI

1. Savunma sanayii işbirliği alanında taraflar arasındaki temaslar, Türkiye Cumhuriyeti'nin Ukrayna Büyükelçiliği ile, Ukrayna'nın Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği kanalıyla yürütülecektir.

2. Taraflar, işbirliği alanlarına ilişkin uygulamanın ayrıntılarını, Uygulama Anlaşmaları ve/veya Protokollerle belirleyeceklerdir.

3. İlişkilerin sürdürülmesinde her iki taraf eşit haklara sahip olacak ve bu gerçeğe karşılıklı saygı göstereceklerdir.

4. İşbirliği, tarafların ortak çıkar ve ihtiyacı göz önünde bulundurularak, karşılıklılık ilkesine uygun olarak tesis edilecek ve sürdürülecektir.

5. Taraflar, üçüncü ülkelerin, Türkiye Cumhuriyeti-Ukrayna Ortak Üretim projelerine katılmaya davet edilmeleriyle ilgili kararları, karşılıklı olarak mutabık kalmak suretiyle değerlendirecek ve karar alacaklardır.

MADDE VI KALİTE GÜVENCESİ

İki taraf arasında yürütülecek savunma sanayii projeleri ile savunma mal ve hizmetlerine bağlı olarak, genel prensip ve usulleri belirleyen hükümet kalite güvencesi konusunda ayrı bir Anlaşma imzalanacaktır. Kalite güvencesi konusundaki Anlaşmanın imzalanması ve yürürlüğe girmesine kadar, usuller, tarafların ilgili kuruluşları arasında kendi millî mevzuatlarına uygun olarak yapılacak sözleşmelerde belirtilecektir.

MADDE VII KARMA KOMİSYON

1. İşbu Anlaşma hükümlerinin uygulanması için, taraflarca Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı ve Millî Silâhlanma Direktörü ile Ukrayna Sanayi Politikası Bakanlığı Bakan Yardımcısı müşterek başkanlığında bir Karma Komisyon oluşturulacaktır.

2. Karma Komisyonunda her bir tarafın üye sayısı yediyi aşmayacak. Gerekliğinde Komisyon, ilave olarak uzman personel dahil edilebilecektir.

3. Karma Komisyonun faaliyetlerini düzenlemek ve koordine etmekten sorumlu irtibat büroları, Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı, Savunma Sanayii Dış İlişkiler Dairesi ve Ukrayna Sanayi Politikası Bakanlığı, Askerî Teknik İşbirliği Dairesi'dir.

Karma Komisyon, karşılıklı olarak mutabık kalınan tarihlere yılda bir defa, her bir tarafın dönüşümlü ev sahipliğinde toplanacaktır.

4. Komisyon aşağıdaki görevleri yapacaktır.

a. Muhtemel işbirliği alanlarını tespit etmek ve tanımlamak;

b. Ortak olarak gerçekleştirilebilecek projeleri seçmek, incelemek ve uygulama açısından en uygun işbirliği tür ve metodlarını tanımlamak;

c. Her iki ülkedeki ortak projelere en uygun kuruluşları tespit etmek;

d. Taraflarca verilen işbirliği teklifleri bazında ortak çalışılabilecek yerel firmaları tespit etmek ve bu firmaları verilen teklifler hakkında bilgilendirmek;

e. Her bir tarafın firmaları, ilgili hükümet otoriteleri ve diğer organizasyonları arasında doğru-
dan ilişkileri kolaylaştırmak;

f. Ortak projelere ilişkin anlaşmalar hakkında ilgili millî yetkilileri bilgilendirmek;

g. Üçüncü ülkelerin ortak projelere katılımıyla ilgili teklif ve tavsiyeleri millî yetkililerin tetki-
kine sunmak;

h. Bu Anlaşma'nın uygulanmasını değerlendirmek ve eğer ihtiyaç olur ise, anlaşmaya yapıla-
cak potansiyel değişikliklere ilişkin önerileri müzakere etmek;

ı. Eğer ihtiyaç olur ise, işbu Anlaşma'nın uygulanmasından ve yorumlanmasından kaynakla-
nan uyuşmazlıkları çözmek için müzakerede bulunmak;

j. Anlaşmanın prensiplerini dikkate alarak yıllık işbirliği plânları hazırlamak.

5. Karma Komisyon Toplantısı gündemindeki tüm konular toplantıdan en az 60 (altmış) gün
önce belirlenmiş ve koordine edilmiş olmalıdır.

6. Heyetlerin başkanları, gündeme gelmesi istenen soru ve konular hakkında birbirlerini haber-
dar edeceklerdir. Karma Komisyon, üzerinde karşılıklı mutabık kalınan gündemi müzakere etmek
için, yukarıda bahsedilen toplantının düzenlenmesinden sorumlu heyetin başkanı tarafından toplan-
tıya çağırılır.

7. İdari harcamalar kadar toplantı düzenleme masrafı da ev sahibi ülke tarafından karşılanacak-
tır. Her bir tarafın ülkelerine geliş-gidişlerine ilişkin uluslararası seyahat masrafları ve yevmiyeleri
kendilerince karşılanır.

MADDE VIII

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİLERİN KARŞILIKLI KORUNMASI

1. Taraflar, bu Anlaşma ve millî mevzuatları çerçevesinde, işbirliği sürecinde ve işbu anlaşma-
nın uygulaması sırasında transfer edilecek gizlilik dereceli bilgilerin korunması için gerekli tüm va-
sıtaları kullanacaklardır. Savunma sanayii alanında işbirliğinin gerçekleştirilmesi sırasında gizlilik
dereceli bilgilerin karşılıklı olarak korunmasını sağlamak için iki taraf arasında ayrı bir anlaşma im-
zalanacaktır.

2. Tarafların, gizlilik dereceli bilgilerin kullanımına veya bunların açığa vurulmasının önlen-
mesine ilişkin sorumlulukları, işbu Anlaşma sona erse dahi devam edecektir.

MADDE IX

TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARLA GÖRE TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşma, her iki ülkenin taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini
etkilemeyecektir.

MADDE X

HUKUKİ HUSUSLAR

1. Konuk personel ve yakınları, giriş, ikâmet ve çıkış dahil, Kabul Eden Tarafın ülke toprakla-
rında buldukları süre içinde Kabul Eden Tarafın kanunlarına ve yargısına tabi olacaklardır.

2. Tarafların sınaî mülkiyet, kendi sınırları içinde yeniden üretim hakları, üretim lisansının verilmesi, know-how, üçüncü ülkelerle satış, ortak projeler çerçevesinde gerçekleştirilen buluşlar ve gelişmelere ait patentlerin korunmasıyla ilgili hak ve yükümlülükleri; her bir ülkenin milli mevzuatları dikkate alınarak her bir proje için imzalanacak uygulama anlaşmaları ile belirlenecektir. Bu anlaşmalarda; araştırma geliştirme, üretim, tedarik, teknik hizmet ve personel desteği ile altyapı hizmetlerinin uygulanması sonucu doğacak masraflardan mütevellit ortaya çıkacak karşılıklı borç ve alacakları tasfiye şekli, yer, zaman ve şartlarına ilişkin esas ve usuller ile malî ve hukukî yükümlülükler, sağlık ve idari kolaylıklar, güvenlikle ilgili özel hususlar kendi milli mevzuatlarına uygun şekilde ayrıntılı olarak belirtilecektir.

MADDE XI UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Taraflar, bu Anlaşmanın yorum veya uygulanmasından mütevellit ortaya çıkacak uyuşmazlıkları, karma Komisyon'da, taraflardan birinin isteği üzerine 90 gün içinde görüşmelere başlamak suretiyle çözüme kavuşturacaklardır.

2. Şayet uyuşmazlık Karma Komisyonunda 90 gün içinde çözümlenemezse, uyuşmazlık taraflar arasındaki istişareler yoluyla çözümlenecektir.

MADDE XII TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Her bir taraf, eğer gerek görülürse bu Anlaşmanın tadilini veya gözden geçirilmesini yazılı olarak önerebilir. Bu durumda, Taraflar söz konusu tadil veya gözden geçirme için 90 gün içinde görüşmelere başlayacaklardır. Üzerinde mutabık kalınan tadil veya değişiklik XIV üncü maddedeki hüküm uyarınca yürürlüğe girecektir.

MADDE XIII YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. İşbu Anlaşmanın yürürlük süresi beş yıldır. Ancak taraflardan biri, Anlaşmanın yürürlük süresinin bitiminden en az 90 gün önce diplomatik kanallardan sona erdirme talebinde bulunmadığı takdirde, yürürlük süresi, otomatik olarak bir yıl uzatılacaktır.

2. Madde XI ve Madde XII adı altında verilen ve uyuşmazlıkların çözümlenmesini ve tadil ve gözden geçirilmesini amaçlayan yöntem başarılı olmazsa, her bir taraf bu Anlaşmayı diğer tarafa diplomatik kanallardan yazılı bir bildirim göndermek suretiyle sona erdirebilir. Sona erdirme, bildirim alınmasından 90 gün sonra geçerli olacaktır. Ancak, taraflarca müşterek olarak aksi karar verilmedikçe sona erdirme hükümleri, bu Anlaşmaya göre belirlenen her bir proje, program veya sözleşmenin tamamlanmasını etkilemeyecektir.

MADDE XIV ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRME

Bu Anlaşma, imzalanmasını müteakip, diğer tarafça milli yasal işlemlerin tamamladığını diplomatik kanallarla karşı tarafa bildiren son notanın alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

MADDE XV
METİN VE İMZA

Bu Anlaşma 21 Mayıs 1998 tarihinde Kiev’de herbiri aynı derecede geçerli olmak üzere Türkçe, Ukraynaca ve İngilizce dillerinde 2’şer nüsha olarak yapılmıştır. Bir uyumsuzluk durumunda, “İngilizce metin” geçerli sayılacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Tuncer KILINÇ

Korgeneral

Türkiye Cumhuriyeti

Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı

UKRAYNA BAKANLAR KABİNESİ
ADINA

Vasili M. GUREYEV

Ukrayna Sanayi Politikası Bakanı

